

Hoàn thiện chính sách bảo hiểm thất nghiệp theo hướng linh hoạt, sát thực tiễn

19:11 22/04/2026

Trong bối cảnh thị trường lao động có nhiều biến động, việc hoàn thiện chính sách bảo hiểm thất nghiệp (BHTN) tiếp tục được đặt ra theo hướng linh hoạt và sát thực tiễn hơn. Luật Việc làm năm 2025 với những điều chỉnh mới được kỳ vọng sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hỗ trợ người lao động, đồng thời bảo đảm tính ổn định, bền vững của chính sách trong thời gian tới.

Chính sách BHTN ngày càng phát huy hiệu quả khi gắn kết chặt chẽ với các giải pháp hỗ trợ tìm kiếm việc làm phù hợp và bền vững,

Thu hẹp khoảng cách giữa chính sách và thực tiễn đời sống

Trong hệ thống an sinh xã hội, BHTN giữ vai trò đặc biệt khi vừa là “tấm đệm” giúp người lao động vượt qua giai đoạn mất việc, vừa là công cụ điều tiết thị trường lao động. Tuy nhiên, cùng với sự thay đổi nhanh của nền kinh tế và mặt

bằng thu nhập, những giới hạn nhất định của chính sách hiện hành dần bộc lộ, nhất là ở mức hưởng và khả năng bảo đảm đời sống trong thời gian người lao động tìm kiếm việc làm mới.

Thực tế giai đoạn 2020 - 2025 cho thấy, mức trợ cấp thất nghiệp bình quân chỉ khoảng 3,5 - 4,2 triệu đồng/người/tháng, trong khi thu nhập bình quân của người lao động phổ biến ở mức 7 - 8 triệu đồng/tháng. Khoảng chênh lệch này, trong bối cảnh chi phí sinh hoạt liên tục gia tăng, đặt ra yêu cầu cần tiếp tục điều chỉnh chính sách theo hướng tiệm cận hơn với nhu cầu sống tối thiểu.

Luật Việc làm năm 2025 đã có bước điều chỉnh theo hướng linh hoạt hơn khi nâng trần mức hưởng và bổ sung các yếu tố tính toán gắn với điều kiện vùng miền, mặt bằng kinh tế - xã hội. Theo các đánh giá bước đầu, mức trợ cấp có thể tăng thêm khoảng 10 - 20% so với trước đây, góp phần giảm áp lực tài chính cho người lao động trong giai đoạn chuyển tiếp việc làm. Tuy nhiên, điểm đáng chú ý không chỉ nằm ở việc tăng mức hưởng, mà ở cách thiết kế chính sách theo hướng “mở”, cho phép điều chỉnh theo diễn biến thực tiễn, thay vì cố định trong thời gian dài.

Cách tiếp cận này cho thấy sự chuyển dịch từ tư duy bảo đảm mức hỗ trợ tối thiểu sang hướng bảo đảm khả năng thích ứng của chính sách, đồng thời vẫn duy trì nguyên tắc cân đối quỹ trong dài hạn - một yếu tố then chốt để hệ thống an sinh vận hành ổn định.

Linh hoạt phương thức đóng, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân

Một trong những điểm đổi mới đáng chú ý của Luật Việc làm năm 2025 là việc thiết kế lại cơ chế đóng và vận hành Quỹ BHTN theo hướng linh hoạt hơn. Theo đó, mức đóng được quy định với trần tối đa 1% tiền lương hoặc quỹ tiền lương, thay cho cách xác định mang tính “cố định” trước đây. Quy định này tạo dư địa để cơ quan quản lý có thể chủ động điều chỉnh trong những thời điểm phù hợp, nhất là khi quỹ có kết dư lớn hoặc khi nền kinh tế cần thêm dư địa hỗ trợ.

Song song với đó, phương thức đóng cũng được mở rộng. Đối với các ngành nghề mang tính thời vụ như nông nghiệp, lâm nghiệp, ngư nghiệp, diêm nghiệp, người sử dụng lao động có thể lựa chọn đóng theo quý hoặc 6 tháng một lần thay vì đóng hằng tháng. Đây là điều chỉnh mang tính thực tiễn cao, giúp giảm áp lực dòng tiền và tạo thuận lợi hơn trong tổ chức thực hiện, từ đó khuyến khích doanh nghiệp tham gia đầy đủ và bền vững.

Nhìn lại giai đoạn dịch Covid-19, trong bối cảnh nhiều yếu tố phát sinh chưa có tiền lệ, việc triển khai các chính sách hỗ trợ từ Quỹ BHTN cần được thực hiện

thận trọng, bảo đảm đúng đối tượng và đúng quy định, vì vậy trong một số trường hợp cần thêm thời gian để hoàn thiện quy trình. Tuy nhiên, chính trong bối cảnh đó, vai trò của chính sách đã được thể hiện rõ nét khi Quỹ BHTN đã hỗ trợ hơn 13 triệu lượt người lao động với tổng kinh phí trên 32.000 tỷ đồng, đồng thời hỗ trợ khoảng 446.000 doanh nghiệp với số tiền hơn 9.100 tỷ đồng.

Những con số này không chỉ phản ánh quy mô hỗ trợ rất lớn mà còn cho thấy dư địa và tiềm năng của quỹ trong việc đồng hành cùng người lao động và doanh nghiệp. Đồng thời, đây cũng là cơ sở thực tiễn quan trọng để tiếp tục hoàn thiện cơ chế điều hành theo hướng chủ động hơn, giảm độ trễ trong triển khai và nâng cao hiệu quả chính sách trong các tình huống khẩn cấp.

Với những điều chỉnh mới về mức đóng, phương thức đóng và cách thức quản lý, sử dụng quỹ, chính sách BHTN được kỳ vọng sẽ vận hành linh hoạt, kịp thời và sát thực tiễn hơn, qua đó nâng cao khả năng hỗ trợ và tăng sức chống chịu của thị trường lao động trước những biến động.

Mở rộng bao phủ, tăng tính chủ động và bảo đảm bền vững dài hạn

Không chỉ điều chỉnh về tài chính, Luật Việc làm năm 2025 còn thể hiện rõ định hướng chuyển dịch từ hỗ trợ thụ động sang hỗ trợ chủ động. Điều này được thể hiện thông qua việc mở rộng điều kiện hưởng trợ cấp thất nghiệp theo hướng linh hoạt hơn, bao quát thêm các trường hợp người lao động mất việc do nguyên nhân khách quan, qua đó bảo đảm tốt hơn quyền lợi trong thực tiễn.

Đáng chú ý, chính sách BHTN ngày càng gắn chặt với hệ thống dịch vụ việc làm. Người lao động không chỉ nhận trợ cấp mà còn được tư vấn, giới thiệu việc làm, hỗ trợ đào tạo, nâng cao kỹ năng. Thực tế cho thấy, những người tham gia đầy đủ các hoạt động này có khả năng tìm được việc làm mới cao hơn từ 1,3 đến 1,5 lần so với những người không tham gia. Đây là minh chứng rõ nét cho hiệu quả của việc chuyển từ hỗ trợ tài chính đơn thuần sang hỗ trợ toàn diện.

Tuy nhiên, việc mở rộng quyền lợi cũng đồng nghĩa với yêu cầu cao hơn trong bảo đảm cân đối quỹ. Hiện nay, Quỹ BHTN vẫn duy trì kết dư tương đối lớn, tạo điều kiện thuận lợi để thực hiện các điều chỉnh chính sách. Song trong bối cảnh thị trường lao động biến động nhanh, nguy cơ gia tăng số người hưởng trợ cấp là yếu tố cần được tính toán kỹ lưỡng.

Do đó, Luật Việc làm năm 2025 đã đặt ra yêu cầu tăng cường quản lý, giám sát và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý quỹ. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu liên thông, nâng cao khả năng kiểm tra, xác minh thông tin không chỉ giúp hạn chế tình trạng trục lợi mà còn góp phần nâng cao hiệu quả quản lý

tổng thể.

Bên cạnh đó, mở rộng diện bao phủ vẫn là giải pháp căn cơ. Theo dự báo, nếu tỷ lệ người tham gia BHTN tăng thêm khoảng 5% mỗi năm, quỹ có thể tăng thêm từ 8.000 đến 10.000 tỷ đồng/năm, qua đó tạo thêm dư địa để nâng cao mức hưởng và mở rộng chính sách trong tương lai.

Nhìn tổng thể, những điều chỉnh trong Luật Việc làm năm 2025 cho thấy một bước chuyển rõ nét trong tư duy chính sách: từ ổn định sang linh hoạt, từ hỗ trợ sang đồng hành, từ phản ứng sang chủ động. Một hệ thống BHTN được thiết kế theo hướng này sẽ không chỉ giúp người lao động vững vàng hơn trước rủi ro mất việc mà còn góp phần ổn định thị trường lao động, tạo nền tảng cho phát triển kinh tế - xã hội bền vững trong dài hạn.

Thu Thủy